

[Steen.]

vender tilbage, søge at forfuske og gribe forstyrrende ind i udviklingen ved nogle bestemmelser på valgloven, der er uforenelige med hele udviklingslinien. For mit vedkommende erkender jeg, at min stilling er den, at hvor mange eller hvor få, hvor store eller hvor små partier der skal findes i denne sal, det er ikke noget, denne eller en kommende rigsdag bør afgøre på valgloven, det bør afgøres af vælgerne og afgøres på valgdagen. Jeg tror fuldt og fast — roligt, harmonisk, støt og solidt, som udviklingen på de politiske områder i dette land gennem tiderne har formet sig —, at er forholdstalsvalgmåden engang gennemført, så forlades den ikke. Jeg tror ikke et øjeblik på værdien af, betydningen af, styrken i et flertal i denne sal, som ikke tilsvares af et flertal i landets befolkning. Når vælgerne på valgdagen har talt, har de indenfor det, der er forfatningens ord og mening, tilrettelagt det grundlag, som rigsdagen så har sit ansvar overfor, og den opgave, vi i denne forbindelse har, er i fornødent omfang på det grundlag, valgdagen har skabt, at samarbejde til opgavernes løsning.

De tre partier, som ikke vil gå ind i denne tankegang, manøvrerer med et begreb, der hedder en arbejdsduelig rigsdag. Jeg gjorde opmærksom på det ved første behandling, idet jeg sagde til den højtærede minister, at han havde haft to ting for øje, men han kunne nøjes med den ene, nemlig at skaffe ligelig repræsentation; dette er valglovens opgave — det andet synes jeg han skulle have ladet andre om; men det er det, der stadig spørger. Jeg tror, det ville være nyttigt, hvis man udover denne almindelige talemåde om en arbejdsduelig rigsdag, som jeg har hørt indtil det trivielle ved denne behandling, for en gangs skyld tog sig sammen og sagde, hvad man mente hermed.

Jeg er ikke i tvivl om, at den socialdemokratiske ordfører har sine tanker og mener, at hvis hans parti havde flertal her i salen, så havde man den rigsdag, man skulle have, som var arbejdsduelig, så kunne det blive til noget, men jeg tror ikke, det vil forme sig sådan, og jeg skal for fuldstændighedens skyld tilføje, at jeg ønsker det heller ikke. Engang har venstre haft lignende tanker, men det må da efterhånden være overstået, og jeg ved ikke, om de konservative er ved at få dem, men så er det i hvert fald i god

tid. Jeg tror slet ikke, at vi vil opnå noget sådant, at disse partier opnår noget sådant.

Det er nu en gammel, gammel historie, men så har der været et mellem spil, så har der været en periode, hvor vi efter en stor delingslinie i denne sal kunne finde frem til et samarbejde på visse områder, tidsbestemt, to partier imellem, og når sådan aftale kunne træffes, kunne de to partier have et flertal. Det gik også meget godt — det var det, vi oplevede i 30erne —, men også dette er i dag historie. Det må vel efterhånden være gået op for os, at der skal i dette øjeblik tre partier til. Jeg indrømmer, så skal der større forhandlingsevne til, vanskelighederne er ikke blevet mindre; men det er den opgave, vi er stillet overfor.

Jeg har stadig i mine tanker den arbejdsduelige rigsdag — det er altid naturligt at tage udgangspunkt i det, vi har. Hvordan står det egentlig til? Er det så galt, som de partier siger, der nu vil have sat forhindringer ind mod, at udviklingen kan forme sig som hidtil? Den nuværende rigsdag har jo talmæssigt, når vi tager partiernes tal overfor hinden, en sammensætning så enestående og så, ejendommelig, at det mig bekendt ikke tidligere har været tilfældet — og det skulle gå mærkeligt til, om man oplever det igen. De to partier, der har truffet aftale om at danne regering, råder over 59 mandater, det største parti udenfor regeringsdannelsen har ligeledes 59, og hvis henholdsvis koalitionen og det andet parti træffer aftale med et af de to partier, de ønsker at tale med her i salen, os eller Danmarks retsforbund, ja, så kan de sikre sig 12 mandater, og de kan få en aftale; men de er stadigvæk nøjagtig lige mange.

Efter den indstilling, de ærede partier, der ikke er enige med mig, har, skulle det jo være nogenlunde sådan den umuligste, udueligste, arbejdsudygtigste rigsdag, man kunne konstruere; det må være meningen. Hvordan står det så til? Ja, det er jo en ganske fremragende rigsdag, vi har i øjeblikket, forsåvidt da statsministeren tegner firmaet og taler på regeringens vegne, og det går jeg ud fra. Han stod forleden aften, jeg tror, det var i lørdags, i Studenterforeningen og forklarede den ungdom, der skal indtage stillingerne i landet i fremtiden, at siden sidste valg — og det er altså omtrent den tid, hans regering har siddet — var der ført en politik, hvorefter Danmark var genrejst, jeg ved ikke for hvilken gang.